

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:		Vidéken postai székkel:	
Egész évre	12 frt	Egész évre	14 frt
Fél évre	6	Fél évre	7
Negyed évre	3	Negyed évre	3.50
Egy óra	1	Egy óra	1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főut 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr | Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 | Nyilvántár sora . . .

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kértől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kié a jövő?

Arad, január 9.

Az élet gyakorlati követelményei az időt egyenlő szakaszokra készit osztanunk, melyek az égi konstellációk s az azoktól függő természettani változások szerint vannak megszabva, s inkább az események határpontjainak fixizálására szolgálnak. A valódi időegységek azonban nem évek, hónapok, vagy napok, hanem oly periódusok, melyek az ember társadalmi és politikai életének egy-egy befejezettebb egészét foglalják magukban; ezek tartama nem a csillagzatok állásától függ, hanem igenis az emberiség szerves tagoltságainak, egész népcsaládok vagy egyes nemzetek belső fejlődésének fokozataitól.

Ebben az értelemben — bár új évet kezdünk — bátran elmondhatjuk, hogy az idő haldoklik, s egy új érának állunk küszöbén, melynek végét talán csak késő unokáink érhetik meg, de kezdetét aligha nem a jelen kortól fogják számítani.

Ha széttekintünk az európai nagy népcsalád körében, mindenütt új formák, új életföltételek utáni törekvések uralják a kedélyeket, s nem volna nehéz e törekvések különféle nyilvánulásában is az egyseges momentumot kimutatni.

De hát ez messze vezetne szándokunktól, mely ez alkalommal inkább saját hazánk szűkebb körének — ha nem is világtörténeti jelentőségű, — de reánk nézve annál fontosabb és aktuálisabb fejleményeit készit méltatnunk.

Egy nagy társadalmi reform-mozgalom előestéjén állunk, mely századok mulasztásait van hivatva helyrehozni, kulturális életünkről az ázsiai jelleg utolsó maradványait lehántani, a felekezeti szűkekliség és elzárkozottságnak a közepkorból átöröklött korlátjait ledönteni, és ez által — hogy ellenségeink szavaival éljünk — a politikai magyar nemzetet ethnografiai magyar nemzeté alakítani.

Ez a kormány programja, ehhez képest kell őt magát és küldetését méltatnunk; mért a folyamatban levő s befejezéséhez közeledő valuta-rendezés — bármily korszakot-alkotó esemény legyen máskülönben — egy előző kormány munkásságának betetőzéseként, egy elmúlt, befejeződött időszak erejétől megérlelt, de utólag aratott siker gyanánt tekinthető.

Egyenlőség, testvériség, szabadság! Ez a szabadelvűpárt kormányának programja, ezzel fog az győzni vagy bukni, a miként annak elnöke ezt újévi beszédében minden félreértést kizáró határozottsággal enunccizálta.

Hogyan? Tehát Magyarországon mindeddig nem voltak az emberiség azon magasztos ideáljai megvalósítva? és lehetséges-e, hogy az alkotmányosság

klasszikus honában, Magyarországon a sötétség hatalma oly befolyással bírna, miként ez eszmények megvalósítása elé akadályokat gördíthetne, a belbékét megzavarhatná, sőt a kormánynak az őt támogató hatalmas többség daczára válságokat készíthetne?

Mindkét kérdésre — fájdalom — be kell vallanunk, hogy a szabadság eszményei nálunk még nincsenek annyira megvalósítva, mint más civilizált nyugoti népeknél, és hogy kormányunknak a századok mulasztásának pótlására irányuló nemes törekvése tényleg komoly aggodalmakat keltő ellenhatással találkozik az érdekeit és befolyását féltő klerikalizmus részéről.

Róma kiadta a jelszót, és katolikus főpapjaink egyik-másika, megsértve a magyar király apostoli jogait, kihirdette a Vatikán hadüzenetét felsőbb engedelem nélkül, s megindította a támadást Magyarország alkotmányos önállósága ellen a vallási fanatizmusnak s a papi befolyásnak minden rendelkezésül álló eszközeivel. A magyar kormány és a magyar társadalom — hazafias aggodalommal mérlegelve a belbéké megbontásából támadható súlyos következményeket, indignantóva bár, de egyelőre bölcs tartózkodással szemléli a hivatásukról megfelekezett lelkészek izgatásait, azon reményben, hogy a magyar papság hazafias többsége visszautasítól fog viselkedni a kartársainak néplázító mozgalmával szemben. Tartózkodik az országosan szervezett s óriási többségben levő szabadelvűpárt is a harczielbe állani, mert abban bizakodik, hogy a taláros izgatók által keltett hullámok megtörnek a magyar népjózan higgadságán.

Nem így az ugynevezett *nemzeti* párt. Egyes oszlopainak enunccizációjából, de különösen pártorganumainak magatartásából nyilvánvaló, hogy ezen hatalomvágyó fakció kedvteléssel szemléli a zivatart, melyet Róma villámai idéznek hazánk fölé, és melyek a kormány megbuktatásával esetleg nekik nyitnák meg az utat a hatalomnak oly rég áhitott polczára. Jellemző e tekintetben a két pártvezér, Wekerle és Apponyi újévi nyilatkozatainak homlokegyenest való ellentéte. Mig Wekerle, mint a szabadság fölkezt bajnoka és uttörője elszántan áll a küzdterre és a klerikalizmus izgatásokkal szemben nyilt homlokkal hirdeti, hogy a szabadság eszményeiért küzdeni fog teljes erejéből s azokkal áll vagy bukik, addig Apponyi lesből örvendezve írja hieveihez: *»Az utnak nehezebb része mögöttünk van.«*

Vajjon teljesezni fognak-e a nagy kalkuláns reményei? Vajjon fogja-e ő a jelszavakkal való játékot, a politikaihypokrizist oly művészettel továbbjátszhatni, hogy azokon a romokon, melyekké esetleg a klerikalizmus befolyás és izgatás dönthetné

alkotmányos közéletünk rendjét és szabadságát, fölépíthetné kormányzékét?

A jelek mást mutatnak. A Róma föll indított papi izgatás elementáris erővel költi fel az önállósága- és szabadságára féltékeny magyar nemzeti közérzetet visszahatását. A függetlenségi párt nagytehetségű vezére, Eötvös Károly ünnepelesen tiltakozott azon vallási izgatás ellen, mely a magyar törvényhozás függetlensége és reformakciója ellen megindított, és kilátásba helyezte, hogy a függetlenségi párt teljes erővel fog a belbéké megzavarói ellen sikra szállani. Es mi sem árulta el jobban az ugynevezett *nemzeti* párt zavarosban halászó hypokrita politikáját, mint az a példátlan cynizmus, amelylyel e párt organumai Eötvöst az ő hazafias és szabadelvű föllépése miatt megtámadták. Gyanusítani igyekeztek őt pártja előtt, azon képtelen ráfogással illetván őt, hogy összejátszik a kormánnyal. Ezen jezsuitikus taktikát az Apponyista sajtó odáig vitte, hogy nyiltan izgatott a függetlenségi párt tagjai között, s mindennapi szenzációs föllentései közzé azt is fölvette, hogy a függetlenségi párt katolikus töredéke — ha az autonomia iránt garanciákat nem nyer — dezavualni fogja vezérét és a klerikalizmus mozgalmakhoz fog csatlakozni. A megérdemelt visszautasítása ezen becsutelenítő föltevésnek nyomban követte a méltatlan gyanusitást.

Eötvös különben nyugodt megvetéssel fogadhatta a *nemzeti* cselvető támadását. Az ő álláspontja korrekt volt, mert hiszen a függetlenségi párt programjának egyik sarkpontját éppen a szabadelvű reformok — köztük a polgári házasság — képezik. Igaz ugyan, hogy ezen program második sarkpontja a 67-iki törvények által szabályozott közügyek megszüntetése, a mit a pártvezér szintén hangoztatott és pedig első sorben. Így Eötvöst legfeljebb csak az a gáncs érhetné, hogy miért nem opponál a kormánynak ott is, hol az a szabadelvűség magasztos eszményeiért küzd, mert hát a kormány nem az egész függetlenségi programért harczol? Hát bizony ezt azért nem teszi Eötvös, mert nem Apponyihoz járt iskolába, mert valóban szabadelvű és komolyan veszi és akarja azon reformokat, melyeket programjába fölvett. Igazi atyja ő elveinek, s ki azok felét megvalósítani törekszik, támogatja azt, mert közelebb juttatja — hite szerint — a másik feléhez, melyet a jövőben vél elérhetni.

Kié lesz hát az a jövő? A szabadság zászlaja alatt harczoló szabadelvű kormány és pártjéé, vagy a keresztes hadak nyomában kullogó apponyista marodór politikéé, vagy az osztrák-magyar államszövetséget dönget

függetlenségüké? Majd ki fog tűnni. Biztos jóslatot bajos volna egyelőre kockáztatni. Egy azonban kétségtelen, az t. i., hogy a klerikálisok kereszties hadjáratának hatása végig fog szántani a mostani parlamenti pártokon, és a hazafias elemeket egy táborba tömörítve, egy oly szabadelvű ad-hoc pártot fog teremteni, mely a kormányt a szabadelvű reformokért folytatott küzdelmében feltétlenül támogatni fogja. És meglehet, hogy ez alakulások dacára a kormány megbukik a javaslataival; de csak egy időre. Fel fog ő és pártja ujult erővel támadni, mert az ügy, melyet véd, a humanizmus ügye és ez élni fog mindaddig, míg emberi társadalom lesz a földön.

Ellenben Apponyi? Vagy félre vonul a küzdelem szinteréről s mint eddig, ezután is a kárörvendő, rosszakaratu semlegesség szerepére vállalkozik, ez esetben akármelyik fél győz, politikai nullává degradálja őt és pártját az események logikája, vagy ellene támad ő is a Róma által indított kulturharcnak, s akkor csak a kormány mellett és általa érvényesülhet, vagy enged szive vonzalmának s átme gy mindenestől a klerikálisok táborába: ekkor elérheti esetleg a legfőbb óhaját s bele juthat gárdájával a bársonyszékbe. Ezen az áron övé lehet a jövő, de ráadásul kapja a történelem ítélőszékétől a zerkölcsihalál bélyegét, azon halálét, melyből ninc s föltámadás.

Belföld.

A konverzió.

A magyar kormányelnök az imént megkötött szerződés által abba a helyzetbe jutott, hogy a valuta-reformra vonatkozó programját teljesen betarthatja. Már jelenleg mintegy 80 millió kiver t aranykorona fölött rendelkezik s az év végéig 100 millió aranykoronával fog rendelkezni. A létrejött szerződés alapján a magyar pénzügyi kormányzat oly kamatmegtakarításra számíthat, melynek tökécsítése föl jogsítja további 943 millió forint összegű kötvény kibocsátására. De Wekerle nek nincs szüksége ezen összeget kibocsátani s meg fog elégedni csekélyebb összeg emissziójával. Megelégszik azzal, hogy a konverzió-művellet által előteremtheti a budget megterhelése nélkül azt az arányösszeget, melyre a magyar kormánynak még szüksége van, hogy beválthassa az állami jegyek Magyarországra eső részét, továbbá, hogy 50 millió frtot, azaz 100 millió koronát a pénztári készletek dotálására fordíthat. Ez utóbbiak tudvalevőleg pótlást igényelnek, minthogy az eddigi aranybeszerzések ezen készletekből fedeztettek.

A pénzügyi bizottságból.

A képviselőház pénzügyi bizottsága az e hét folyamán tartandó ülésében fogja tárgyalás alá venni a ragadós tödőlob elleni intézkedésekre s a néptanítók fizetési minimumára vonatkozó törvényjavaslatokat, a melyek átmentek már a ház közgazdasági, illetőleg közoktatási bizottságainak előzetes tárgyalásán. Az első törvényjavaslat előadójának Dániel Ernőt, a második javaslat előadójának Fenyvesy Ferenczet választotta meg a bizottság. Ugyanazon ülésében fogja a pénzügyi bizottság vizsgálat alá venni a tisztviselői állások rangosztályba sorozását s fizetési fokozatait feltüntető s a fizetéseket szabályozó törvényjavaslatról szóló jelentés kapcsában a terjesztendő táblázatokat.

Aradmegye évnegyedes közgyűlése.

I.

Élénk érdeklődés mellett folyt le tegnap délelőtt 9 órakor Aradmegye évnegyedes közgyűlése. A tárgysorozat 90 pontját gyors egy-

másutánban, simán tárgyalta le a törvényhatósági bizottság, mindössze Wekerle Sándor dr miniszterelnök és Hieronim y Károly belügyminiszter leiratai s ezek nyomán az alispán azon indítványa, hogy a vármegye törvényhatósága bizalomteljesen üdvözölje az összkormányt és a belügyminisztert, keltette fel a bizottsági tagok egyhangu lelkesedését.

Vitat csak a pécskai második patika engedélyeseinek személye körül keletkezett s ez is az állandó választmány javaslatának elfogadásával ért véget s így a megye törvényhatósága a gyógyszer-tár felállításának jogáért H e h s Vilmos aradi okleveles gyógyszerész érdekében fog felírni a belügyminiszterhez.

Az évnegyedes közgyűlés lefolyásáról a következő részletes tudósítást adjuk:

II.

F á b i á n László főispán elnöklete alatt jelentek Szathmáry Gyula alispán, Dálnoky Nagy Lajos főjegyző, Issekutz Károly dr főorvos, Vannay János árvaszéki elnök, Jonescu Lázár tiszti főügyész, továbbá Vásárhelyi Béla, Bohus István, Ormos Péter, Boros Beni, Pálffy József, Monti Alajos, Ottlik Géza, Horváth Lipót, Kosztolányi Imre, Institóris István dr, Lendvai Sándor, Temesváry Jakab, Lócs Rezső, Kinczig János, Orody Nándor, Szathmáry Géza, Weidenfeld Bernát, Nachtnébel Ödön, Fábian Lajos, Zubor Gyula, Svób Aurel, Solymossy Lajos, Bohus László, Bohus Lajos, Sternthal Adolf, Bánhid y Antal br, Beles János, Vertán Péter, Popovits Péter, Seidner Bernát, Barb Eufém, Szathmáry Mihály, Reicher Károly, Popovits Simon, Borsos Lajos, Szathmáry Károly, ifj. Donáth János, Csukay Gyula, Kiss Lajos, Harsányi István, Kovács János, Borsos József, Katona József, Botta Döme, Nidermayer Alajos, Csik Miklós, Nagy József, Mihájlovits Akos, Varjassy János, Borsos Géza, Pavázsay Soma, Hendrey Pál, Pálya Mátyás, Fribeisz Miklós, Pecsán Sándor, Vásárhelyi Rezső, Weidenfeld István, Hajas Károly, Katona Antal, Friedman Ferencz, Ortutay Gyula, Paradeyser Lajos, stb.

Elnöklő főispán a közgyűlést megnyitván, olvastatott az igazoló és bíráló választmányoknak a megejtett megyebizottsági tagválasztásokra vonatkozó jelentései. A jelentések tudomásul vétettek s a két helyen megválasztott megyebizottsági tagok egyik helyének más taggal leendő betöltésére a pótválasztás február hó 27-ére tüzetett ki.

Az alispán évnegyedes jelentése, melyet lapunk egész terjedelmében közölt, olvasatlanul tudomásul szolgált.

Hasonlóan tudomásul vétetett az alispánnak O d r a y Antal állami állatorvossá történt kinevezését tárgyzó jelentése.

Olvastatott a akontrális szék jelentése, mely megvizsgálván az összes megyei hivatalokat, mindent rendben talált. Tudomásul vétetett.

Lelkesült éljenzéssel vette tudomásul a közgyűlés Wekerle Sándor dr miniszterelnöknek a kabinetalakítással történt megbízatását és Hieronim y Károlynak belügyminiszterré történt kinevezését tárgyzó intézvényét.

Szathmáry Gyula alispán indítványozza, hogy ezen alkalomból a törvényhatóság az összkormányt és a belügyminisztert feliratilag üdvözölje.

A közgyűlés az alispán indítványát egyhangulag lelkes éljenzéssel vette magáévá.

A belügyminiszter intézvénye, melylyel a megye 1893. évi költségvetését jóváhagyja s a tisztviselők fizetésére vonatkozó közgyűlési határozatot mellőzi, tudomásul vétetett.

Elnöklő főispán bejelenti, hogy a törvényhatósági bizottság újalakítottván, újja kell alakítani annak albizottságait is. E czélból elrendeli a választást s a szavazatszedő bizottságba Vásárhelyi Béla elnöklete alatt Nachtnébel Ödönt és Solymossy Lajost kéri fel.

A választások a következő eredménnyel ejtettek meg:

I. A közigazgatási bizottság tagjai lettek Boros Beni, Bohus Zsigmond, Bánhid y Antal br., Bohus István, Dá-

niel Gergely, Nachtnébel Ödön, Ormos Péter, Takácsy Sándor dr, Vásárhelyi Béla és Zselénszky Róbert gróf.

II. A z e r d é s z e t i s z a k b i z o t t s á g b a bevélasztattak Fóthy Nándor és Schwób Sándor.

III. A vármegye központi választmánya már a rendkívüli közgyűlésen megalakult s így azt nem kellett újja szervezni.

IV. Az állandó választmány a következő tagokból áll: Bánhid y Antal br., Beles János, Bogdánffy Gergely, Bohus István, Bohus Zsigmond, Boros Beni, Czárán Márton, Dániel Gergely, Fribeisz Miklós, Gaál Jenő dr, Heinrich Sándor, Issekutz Marcell dr, Károlyi Tibor gr., Kinczig János, Konopi Kálmán, Mattavovszky Nándor dr, Nachtnébel Ödön, Ormos Péter, Purgly János, Solymossy Lajos, Sternthal Adolf, Szathmáry Géza, Tagányi István, Ulrich Antal, Vásárhelyi Béla, Vásárhelyi László, Végh Aurél, Wenkheim Frigyes gr. és Zselénszky Róbert gr.

V. Az igazoló választmányba Nachtnébel Ödön elnöklete alatt kinevezettek Beles János, Bogdán Virgil dr és Hauser Károly dr, bevélasztattak: Bogdánffy Gergely, Dániel Gergely, Szentpétery Antal, Takácsy Sándor dr és Vörös Vidor.

VI. A bíráló választmány tagjai a következők: Jonescu Lázár, Török Béla, Vásárhelyi Béla, Vásárhelyi László és Végh Aurél.

VII. A statisztikai bizottságba bevélasztattak Barkassy Kálmán, Becsey Hugó, Beles Vazul, Cziffra János, Faragó Gyula, Fribeisz Miklós, Kinczig János, Langer Alajos, Molnár Lajos, Rázel István, Sármezey Manó, Sternthal Adolf, Temesváry Jakab, Ulrich Antal és Vásárhelyi László.

VIII. A közegészségügyi bizottság a következő tagokból alakult: Beles János, Bohus László, Dániel Gergely, Fribeisz Miklós, Jonescu Lázár, Konopi Kálmán, Lendvai Béla, Ormos Péter, Solymossy Lajos, Takácsy Sándor dr, Varjassy Arpad és Vásárhelyi Béla.

IX. A népnevelési bizottság tagjai lettek Beles János, Bohus István, Bohus László, Boksan Mózes, Dániel Gergely, Fribeisz Miklós, Horváth Lipót, Páris Lajos dr, Pálya Mátyás, Sármezey Manó, Simon Jenő, Szathmáry Géza, Szondi Imre, Takácsy Sándor dr és Vásárhelyi László a megyebizottsági tagok közül, Benkó Kálmán, Szomor István, Herman Gyula, Betranucz György, Argyelán János, Szabó József, Lukács János és Kohn Mór pedig a tanítók közül.

X. A jegyzői vizsgák bizottságába azokon kívül, a kik hivatalból tagok, Bánhid y Antal br. és Nachtnébel Ödön választattak be.

XI. A Bibics-féle ösztöndíj kiadását előkészítő bizottságnak Bogdánffy Gergely, Bohus István, Boros Beni, Dániel Gergely, Issekutz Marcell dr, Konopi Kálmán, Mattavovszky Nándor, Ormos Péter, Purgly János, Sánka Lajos, Solymossy Lajos, Vannay János, Varjassy Arpad, Vásárhelyi Béla, Vásárhelyi László és Végh Aurél a tagjai.

XII. A közkórházi bizottság a következő tagokból alakult: Bánhid y Antal br., Bohus Zsigmond, Dániel László, Issekutz Károly dr, Dániel Gergely, Jonescu Lázár, Nachtnébel Ödön, Ormos Péter, Purgly János, Szentpétery Antal, Vásárhelyi Béla, Vásárhelyi László, Vörös Vidor és Zselénszky Róbert gr.

XIII. A t e n y e s z á l l a t v i z s g á l ó b i z o t t s á g j á r á s o k s z e r i n t alakult és pedig:

aradi járás: Elnök: Fribeisz Miklós. Tagok: Békeffy Kálmán és Sármezey Manó. Póttag: Cziffra János.

pécskai járás: Elnök: Kövér Márton. Tagok: Jakabffy Géza és ifj. Issekutz István. Póttag: Lukács László.

világosi járás: Elnök: Bohus István. Tagok Bohus László és Valerián József. Póttag: Silbereisz Simon.

ternovai járás: Elnök: Königeegg Fidé gr. Tagok: Kerek Péter és Sannera Mór. Póttag: Kulász Antal.

nagyhalmágyi járás: Elnök: Nemes Zoltán. Tagok: Zsula János és Kádár Sándor. Póttag: Katsinka György.

borossebesi járás: Institóris Gyula.

Tagok: Rázel István és Török József. Póttag: Öry Sándor;

borosjenői járás: Elnök: Barkassy Kálmán. Tagok: Solymossy Lajos és Vertán Ernő. Póttag: Suhajda Béla;

kisjenői járás: Elnök: Ulrich Antal. Tagok: Czárán Géza és Kapdebő Sándor. Póttag: Kabpebő István; és végül az

eleki járás: Elnök: Sternthal Adolf. Tagok: Kézsmárky István és Wittmann János. Póttag: Hammer Antal.

XIV. A nyugdíjért folyamodók munkaképességét megvizsgáló bizottság Issekutz Károly dr elnöklete alatt Mattavovszky Nándor dr és Parecz Gyula dr tagokból alakult.

Olvastatott a közegészségügyi bizottság jelentése a pécskai második gyógyszer-tár felállításának engedélyezése tárgyában. A jelentés a második gyógyszer-tárnak az ó-pécskai községházától a vasút felé eső részen leendő felállítására a jogot Hehs Vilmosnak véleményezi megadatni. A közgyűlés Popovits Péter és Nachtnébel Ödön ellenző és Szathmáry Gyula és Ormos Péter pártoló hozzászólása után Hehs Vilmos érdeklődésben fog felterjesztést tenni a belügyminiszterhez.

A kerek iskolának a közgyűlés 5 évre évenként 100 frt segélyt szavazott meg.

Az állandó válaszmány javaslatához képest egy csomó árvaszéki behajthatatlan követeles leiratott.

A kórházi segédorvosok a vármegyei tisztviselői nyugdíj-kötelékbe felvették.

Özv. Hajka Györgynének 512 forint évi nyugdíj szavaztatott meg, míg özv. Kovács Gyuláné, özv. Frankl Leona és özv. Malovits Istvánné kegydíj iránti kérvényükkel elutasítottak.

Jóváhagyólag tudomásul vétetett Bokszeg község képviselőtestületének ama határozata, melylyel a Sessevalle-féle birtokot 170,000 frton megvette.

Tudomásul vétetett a pénztárvizsgáló bizottság rendet konstatáló jelentése.

Kurtios községnek a telefon felállítása elleni felebbezésének hely adatott.

A vármegyéhez leküldött miniszteri intévények és más vármegyék megküldött felterjesztései tudomásul vétettek.

Végül Balás István megyei számvevő lemondása és végleges felmentése vétetett tudomásul, mire elnöklő főispán az évnegyedes közgyűlést berekesztette.

A vidéki középiskolai tanárok kongressusa.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 8.

Ma tartották meg a vidéki állami középiskolák küldöttei a Pannónia szállóban azon kongresszust, mely az ellene fölmerült ellentétes viszonyok dacára fényesen sikerült és az ügyszó méltó erkölcsi sikert aratott, vajha az anyagi is megfelelőleg alakulna! És ezt az óhaját nem csak a közelebről érdekelt körök táplálják, hanem mindenki, a ki csak némileg értesülve van e tiszteletre méltó testület sérelmei felől, s közelebről szemlélheti mozgalmukat. Hézagos volna tudósításom, ha nem emelném ki azon folyton terjedő őszinte rokonszenvet, a melylyel éppen az utóbbi napokban ugy az itteni tanügyi körök, mint a fővárosi sajtó a vidéki tanárok ügye felé fordultak, különösen az utóbbinál feltűnő ez, miután még csak pár nap előtt is a napi sajtó organumai nagyrészt semleges vagy elutasítólag viselkedtek a vidéki tanárok ügye iránt.

Nos, a megtartott kongresszus lefolyása, melynek egyhangú és higgadt, de annál inkább latba eső megállapodásai méltók voltak az intelligens és komoly testülethez, még inkább meggyőzte a tanügyi barátait arról, hogy a magyar törvényhozásnak kötelességei vannak a nemzet napszámjai, a magyar kultúra előharcosai iránt, melyeket a pénzügyi bizottságban megállapított javaslatok nagyon is soványan, sőt megalázólag készülnének beváltani.

A szombat este tartott előértekezletről — miután egészen bizalmas jellegűek voltak — nem értesíthettem az „Aradi Közlönyt”. Ezen előértekezlesek másnap folytatódtak, s épen csak a kongresszus megnyitása előtt ve-

zetek oly szerencsés eredményre, hogy utóbbi lefolyását egy disszonans hang sem zavarta, és egyhangú határozata egy hatalmas manifesztáció jelentőségéig emelkedett. Az egyhangú megállapodások, valamint egyáltalában a kongresszus létrehozásában kiváló részök volt az aradiaknak.

A kongresszusi 40 vidéki tantest. képviseltette magát, s tekintve, hogy mindössze 45 állami középiskola van a vidéken, nyilvánvaló, hogy a gyűlés megtartásában nagy érdekeltég nyilvánult, és épen nem volt igazuk a győrieknek, midőn az eredetileg általuk tervezett kongresszus ügyét részvétlenség miatt eljuttették.

A gyűlésen, mely vasárnap délután 3 órakor nyílt meg, Rombauer Emil brassói igazgató elnökölt, a ki kartársai körében nagy népszerűségnek örvend, s a gyűlést páratlan tapintattal vezette. A megállapított határozatok lényege következő: A tanári status a rangosztályozásból kiveendő, s 1400 frtos törzsfizetés és az eddiginél megfelelőbb kárptéllékkal dotálendő, de ha a törvényhozás ezen kivételt a tanárokkal szemben nem tehetné meg, akkor olyszerű rangbeosztást kérnek, mely fővárosi és vidéki, vagy vidéki és vidéki tanárok között különbséget semrangban, sem törzsfizetésben nem tesz.

E határozatokat kiegészíti a helyettes tanárok ügyében hangoztatott kérelem, melyben a helyettesítési időt a főnálló törvények értelmében a tanárság 3 évre kívánja korlátoztatni, de a tanítás megkezdésével az illető tanárnak az eskületét le kell tennie.

Ezen határozatokat a főváros első kerületének képviselője, Falk Miksa dr fogja az országgyűlésen benyújtani.

Felemlítésre méltó még azon körülmény, hogy a kongresszuson mint érdeklődő hallgató számos fővárosi tanférfin volt jelen, a minthogy egyáltalán ezeknek nagy többsége feltétlenül helyesli a vidéki középiskolai tanárok mozgalmát és rokonszenves érdeklődéssel kíséri azt. Ezen népszerűségét az ügynek jellemzi azon küldöttség is, melyet a bölcészettani egyetemi hallgatók menesztettek a kongresszushoz, megköszönve az egybegyűlteknek azon önfeláldozó buzgalmat, melyet első sorban az ő jövőjük érdekében fejtenek ki.

A gyűlés tagjai különben még a vasárnapi esti vonattal haza utaztak, s csak az elnök maradt néhányad magával a fővárosban, hogy az ügy további részzeit is nyélbe üsse.

Az első magyar kardinális.

— Vaszary Kolos. —

Rövid idő még és Vaszary Kolos hercegprimás bibornok lesz.

Rómából érkezett tudósítások szerint ugyanis XIII. Leó pápa január 17-én tartja meg a már több ízben elhalasztott titkos konzisztóriumot, a mikor is a pápa Vaszary Kolos hercegprimást Magyarország kardinálisává fogja deklarálni.

Egy nappal azután, január 18-án, nyilvános konzisztórium lesz. Akkor fogják publikálni a pápa és a bibornoki kollégium határozatait.

Es ugyanakkor bízzák majd meg a kiválasztott római grófot, hogy vigye el Vaszary Kolos kardinálisnak a biboros kalapot s a többi biborosjelvényt, a megfelelő bullákkal együtt.

Nagyon valószínű, hogy Vaszary Kolos hercegprimás budavári palotájában fogadja a pápa követét. Valószínűnek látszik ez azért, mert a primásnak eddigelé az a programja, hogy az egész telet ott tölti a fővárosban.

Az átadás ünnepélyes aktsza nagy fényvel és pompával megy majd végbe s a püspöki kar tagjai, akik addigra alkalmasint teljes számban elmennek Budapestre, máris nagy készülődéseket tesznek erre a nevezetes és örvendetes ünnepségre.

A budapesti katolikus kör kezdeményező lépést akar tenni arra nézve, hogy a fővárosi katolikus polgársága fáklyás menetet rendezzen Vaszary hercegprimás, az új kardinális tiszteletére.

E tárgyban már legközelebb megtartják az előkészítő értekezletet. A katolikus kör mozgalmához csatlakoznak: a Szent-István társulat, a pesti és a budai katolikus legényegyesületek, valamint a többi katolikus egyesület. A hercegprimás népszerű volta mellett azonban bizonyos, hogy a fáklyásmenethez készséggel csatlakozik majd a főváros más felekezetheli polgársága is.

Városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szabad királyi város törvényhatósági bizottsága által 1893. évi január hó 11-ik napján délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

32. A polgármester előterjesztése a vámkézelést ellenőrző bizottság megalakítása iránt.

33. Az aradi kereskedelmi testület kérvénye a kereskedelmi akadémia 1891—92. tanévi 4151 frt 36 kr tandíj többletének kiutaltványozása iránt.

Aradon, 1893. január 9-én.

Kiadta:

Institóris Kálmán s. k.,
főjegyző.

Arad a múlt hónapban.

— Polgármesteri jelentés. —

Tek. Törvényhatósági bizottság!

Az 1892. évi december hóra vonatkozó jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni:

A közegezésügy iviszonyok, bár a halálozások száma csökkent 4 esettel, kedvezőtlenek voltak, a betegülések tetemesen növekedtek. A felmerült betegülések közül leggyakrabban a hurutus-lobos és gümőkóros tüdőbajok jelentkeztek. A heveny-gyomor bélhurut, gyomor béllob egy-egy cholera gyanus tünetek között jött elő. A bakteriologikus vizsgálat azonban a cholera gyanut mindkét esetben eloszlatta. A difteritisz járvány nem növekedett, a croup valamivel ritkábban jött elő. Bejelentve volt difteritisz 46, croup 8, elhalt difteritiszben 16, croupban 30. Betegült 5 éves korig 21, 6—19 éves korig 15, 11—15 éves korig 7, azontalul 3. Városrészek szerint betegült a belvárosban 20, Pernyáiban 10, Sarkadban 8, ujtelepen 3, Gájban 5. Elhalt 5 éves koráig 5, 6—10 éves korig 9, 11—15 éves korig 2. A kanyaró oly kiterjedést vett, hogy járványos jellegűnek kellett kijelenteni. Megbetegült kanyaróban 190 egyén, meghalt 2. A vörheny száma csökkent, de súlyosabb esetei gyakoribbak voltak. A bejelentett 25 betegülés közül 9 halálos végű volt. Más fertőző kórok közül a typhus 5, a bárányhimlő 10, a vérhas 1 esettel merült fel. A trachomias betegek száma volt november hó végén 12, szaporodott 1, gyógyult 4, maradt a hó végén 9, ápolgatott kórházban 7, házilag 2, helybeli 2, idegen 6.

(Vége következik.)

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 767.8 mm., délután 2 órakor 766.3 mm. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° — 22.6, délután 2 órakor C° — 18.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EK. 1, délután 2 órakor EK. 1. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter

Időjósítás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Január 10. —

Száraz.
Fagy.

H I R E K.

Január 10. Kedd. Róm. kath. naptár: Rem. Pál. — Protestáns naptár: Rem. Pál. — Görög-keleti naptár (december 29.): Aprószentek. — A nap két 7 óra 48 perczkor, nyugszik 4 óra 28 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Január 10. Aradváros hadköteleseinek sorshuzása délelőtt 9 órakor.

Január 11. Aradváros köztörvényhatósági bizottságának közgyűlése délután 4 órakor.

Január 13. Aradmegye közigazgatási bizottságának ülése délelőtt 9 órakor.

Január 29. Az aradi ügyvédi kamara közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Január 29. Kamarai tagválasztások a megyében.

Február 2. Az aradi közúti vaspálya és téglagyár részvénytársaság közgyűlése d. e. 10 órakor.

Február 15. Az aradi járás hadköteleseinek sorshuzása.

— A hivatalos lapból. A hivatalos lap legutóbbi száma a következő legfelsőbb kéziratot közli: Kedves Bauer báróné! A katonatiszti leánynevelő-intézetek alapítványi helyeinek szaporítása céljából létesített és leányom, Mária Valéria főhercegnasszony nevével viselő

alapítványra az Ön fáradozása folytán megindított és örvendetes eredményrel eszközölt gyűjtések berekesztése alkalmul szolgál Nekem arra, hogy ezen hazafias és áldásos eszméjének megvalósításáért Önnek köszönetemet és elismerésemet fejezzem ki. Bécs, 1893. január 3-án. Ferencz József, s. k.

— Az új kormány üdvözlése. Aradmegye köztörvényhatósági bizottsága tegnap tartott évnegyedes közgyűlésén Szathmáry Gyula alispán javaslatára egyhangú helyesléssel, zajos éljenzések közt kimondotta, hogy a törvényhatóság az összkormányt és a belügyminisztert kineveztetése alkalmából felirattal fogja üdvözölni. A feliratot Dálnoki Nagy Lajos, a megye jelestollu főjegyzője szerkeszti.

— Az igazoló választmány ülése. Aradváros igazoló választmánya tegnap délután ülésezett, s nagybárá a városatyák igazolásával foglalkozott.

— Aradmegye és a fizetésemelesek. A képviselőház pénzügyi bizottságának legutóbbi ülésén — mint táviratban jeleztük — Hieronymi Károly belügyminiszter bemutatta az állami tisztviselők, altisztek és szolgák illetményeinek szabályozásáról, valamint a megyék állami javadalmazásának felemeléséről szóló törvényjavaslathoz mellékelt kimutatást a vármegyei tisztviselők fizetéseinek emelésére szánt 433,000 forintnak miként leendő felhasználásáról. E kimutatás szerint Arad megyére 8900 frt jut. Tájékoztató végett érdekesnek tartjuk ismertetni a szomszédos megyék dotációját. Békésmegyére esik 6500 frt, Biharra 12,600, Csanádmegyére 4800 frt, Csongrádra 4500 frt, Hunyadra 7400 frt, Krassó-Szörényre 11,800 frt, Temesre 12,000 frt és Torontálra 15,300 frt.

— Katonai sorshuzás lesz ma reggel 9 órakor a városházán a katonai osztályban. Ma fog eldőlni első sorban, ki fogja enni októberről fogva a „császár kenyérét.”

— Egy darab Szibéria. „Csepp követ is váj, bár nem erő, de gyakorta eséssel!”, hadarják a szintakszisták a meleg klasszisban. Bárcsak vájna! — mondjuk rá mi, legalább nem volna oly irtózatossá hideg, mely a szibériával versenyez. Mert hát olyan az ember. Mikor a csepp követ is váj, (nem erő, de gyakorta eséssel), folyton azt hajtogatja, bárcsak lenne már egyszer tisztességes tél, s ne mindig ez az örökös locs-pocs. De mikor aztán Tél apó kimutatja a foga fehérét, bezzeg bebujnak a jó meleg bunda prémgallérijába, és sóhajtoznak a sokat szidott esőcseppek után, melyek melegebb ájer hirdetői. A tegnap és tegnapelőtti hideg csakugyan páratlan volt. Arad utcáin szinte bántólag csikorgott a hó a galucsnik és kocsikerekek alatt, s a korzón sétáló közönségből nem lehetett látni, csak a fátyol alól előcsillanó szép női szemeket, meg az öreg bácsik (mert mindenki öreg volt) szakállát, bajuszát, mit fehérre meszelt a zuzmára. A jégsporthívei azonban nem rettentek meg a hőmérő szokatlan emelkedésétől, s fittyet hányva Celsius, Reaumur és Fahrenheit uraknak, kik az emberek rémitgetésére hőmérővel bajoskodtak, ugyancsak megtöltötték jó katonazene mellett a városligeti jégpályát s üdvözölték Tél apót páratlan kitartásáért. Pedig a befagyott Maros hátán sem lehetett ám megszámlálni a jelenvoltakat. Ha már így van, bele kell nyugodnunk a megváltozhatatlanba, jóképet csinálni a savanyu szőlőhöz.

— A gazdasági szék ülései. A gazdasági szék ezentúl üléseit minden hétfőn d. e. 10 órakor fogja megtartani. Ha pedig a hétfői napra ünnep esnék, úgy a legközelebbi hétköznap délelőttjén szinte 10 órakor.

— Kölcsönös áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Pethő Sándor hódmezővásárhelyi és Bánhidya István aradi

kir. járásbírói irnokokat kölcsönösen áthelyezte.

— Öngyilkos menyasszony. A megrázó drámák nemcsak a színpadon játszódnak le, de az életben is. A tör, méreg, s az emderélet-oltó gyilkos eszközök talán nagyobb számban vannak képviselve a sivár valóban, mint a festett világ deszkáin. Az öngyilkosságok száma napról-napra nagyobb, s ha tekintjük azoknak okát: a kilenczven százalékban reménytelen szerelem az. S ha vannak, akik azt állítják, hogy az öngyilkosság nem lelki nagyságot, de gyávaságot árul el, — nem mondanak igazat, nem pedig különösen akkor, mikor az elhibázott élet egy gyöngye nőnek adja kezébe a gyilkoló eszközt, hogy kioltsa véle a sziv lángoló világát, melynek már úgy sincsen rendeltetése a földön. Mily óriási hévnek, mily végső elkészeredésnek kell annak lenni, mely megértesse a csak szeretni tudó lélekkel azt, hogy e perc még az életé, s a másik már az örök ötétségé, melynek rejtélyeit halandó nem ismeri, s amelyről csak sejtik, hogy a — megsemmisülés, az enyészet. S ha eme körülményekkel elszámolva is részánta magát tettére, betudható-e az gyávaságnak? — Nem! A lelki nagyság, a lemondó szerelem haldokló mécsvilága az. A tegnapi nap délelöttje tanuja volt egy ily küzködésnek, melynek megrázó befejezés volt lebonyolítása. Honisch Paula, virágzó aradi fiatal leány vált meg a reánézve elviselhetetlen élettől.

A körülötte valók sejtjen sem merték a küszöbön álló katasztrófát, miután a leány viselkedése semmi különösöt el nem árult. Még tegnapelőtt a színházban volt bátyjával, ki a Krausz Béla fényképész czég művezetője, s teljesen nyugodtnak látszott, pedig ekkor már kellett, hogy elkészült legyen nagy lépésére. Tegnap délelött 12 órakor kellett volna, hogy örök hűséget esküdjön Kajmár Istvánnak, egy gazdag szlavonai börgyárosnak, kihez azonban nem vonzódott, s a helyett, hogy ajkai hazug esküre nyitak volna meg, délelött 11 órakor, tehát egy órával az esküvő előtt, cziánkálival megmérgezte magát. A legerősebb mérgek egyike természetesen rövid idő alatt megtette a magáét, s a hirtelen előhívott orvosok, Werner Miksa, dr és Öttvös Dániel dr. csak a beállott halált konstatálhatták. A vizsgálat folyamán kiderült hogy a szerencsétlen leány a mérreghez fogással jutott. Bátyjának névjegyén, annak irását utánozva hozatta a mérget, mint olyan szert, mely a fotografálásához szükséges. Az eset városszerte feltűnést keltett, s okot adott példálózgatásokra, találgatásokra, melyeknek tizedrésze sem való. Az okot határozottan kideríteni nem lehet, de nagyon valószínű, hogy a reménytelen szerelem vitte rá végzetes tettének elkövetésére. Temetése ma délután lesz. A részvétet keltő esetről a következő gyászjelentést vettük:

Alólírottak mélyen megtört szívvél jelentik minden rokon, ösmerős és jóbarátok nevében is a felejthetetlen kedves leány, a jó testvér, ara rokon és barátó Honisch Paulának. 1893. évi január hó 9-én, délelött 1/2 12 órakor, virágzó életének 20-ik évében hirtelen bekövetkezett gyászos elhunytát. A drága halott hült tetemei január hó 10-én, délután 3 órakor fognak Forray-utca 1. számú házból a helybeli közsirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Nyugodjék békében! Áldás emlékére! Arad, 1893. január hó 9-én. Honisch István fivére, Honisch Lipót ödes tyja, Kajmár István, vőlegénye.

— Orvosválasztás. Az új-szent-annai ipartestület betegsegélyző egylete, — írja levelezőnk — tegnap választotta meg orvosát StERN Rezső dr kisbéri községi orvos személyében. Az egylet kórháza a napokban adatik át rendeltetésének.

— Lázadó falu. Aradról írják a Pesti Hir-lapnak: Ottlaka aradmegyei község nagybárá oláh lakossága föllázadt. Rátört a község házára és életveszélyes fenyegetésekkel illette Fischer Miklós aradi törvényszéki bírót, a ki a közlegeiő felosztására ment oda. A felosztás abba maradt, a megtámadott bíré életét a csendörök mentették meg. A lázadók vezetői keresztel bujtogatták a népet. A csendörőség letartóztatta a bujtogatókat.

— Bortermelők figyelmébe. Az érdekelték figyelmét felhívjuk, hogy ha a boritaladóra egyezkedni akarnak a várossal, úgy a szükséges lépéseket még e hét folyamán tegyék meg, mert ajánlataikat a határidő leteltével nem veszik figyelembe.

— Arad kikerülésével. Temesvármegye észak-keleti részében új viczinális vasut kiépítésének kérdése van napirenden. A tervezett viczinális vasutnak czélja Temesvárt Arad kikeresülésével, Lippán át Erdélylyel egybekötni. Ez a viczinális vasut az ország déli részét direkte össze akarja kötni Erdélylyel, mert az erdélyi áruk, különösen a faárak, melyekben Temesvármegye déli része úgy is eléggé szegény, nem mennének Aradon át, hanem a tervezett viczinális vasutal dél felé. A szóban forgó vasut a tervezet szerint Temesvárról indulna ki s Gyarmata, Brukenau, Fibis, Máslak, Allió, Hidegkut és Ujfalu községek érintésével Lippánál az államvasutak r adnai állomásánál az erdélyi vonalba futna be. A vasutépítés ügyében megindult mozgalom élén Görgöy Gyula német-remetei nagybirtokos áll, mint engedményes; Temesvármegye törvényhatósági bizottsága kilométerenként 6000 forinttal szándékozik hirtel hozzájárulni az építési költségekhez. A vasut hossza az elkészített tervezet szerint 54 kilométer volna.

— Nimródok győzelme. Szegény nyulak! Ugyancsak rájuk jár a rud ebben az átkozott hidegben. Vasárnap az aradi vadásztársaság 64-et ejtet közülök szákmányul. Talán jobb is így, legalább nem fázna többet a nyuszik.

— Törvényt a járványok ellen. Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye közgyűlése elhatározta, hogy a járványok elleni védekezést szabályozó törvény alkotása iránt felirattal fordul a képviselőházhoz. Említett megye törvényhatósága e határozatát pártolás végett megküldte Aradmegyének is.

— Új iparberendezés Soborsinban. Egy temesvári fakerekedő, Weisz Hugó, megyénk egyik helységében, Soborsinban nagy gőzfűrészmalmot épített és abba az új berendezést már el is helyezték. E gyárban Lichtenstein herczeg és Nádasdy gróf birtokairól különösen nemesebb fákat fognak feldolgozni és a műipar számára nemcsak Magyarország és Austria, de a külföldre is küldeni, mi kétségtelenül nagy előhaladást jelent iparunkban.

— A biharmegyei nőegylet jubileumát — írja levelezőnk — nagyfényűvel ülték meg Nagyváradon. Az ünnep délelött 10 órakor misével kezdődött, mely után az egész ünnepély gyülekezet a nőegylet árvaháza elé vonult, melynek falában van elhelyezve a király látogatását hirdető emléktábla, mely látogatás alkalmával a király az egyesület elnökőjét dicséretével tüntette ki és látogatása emlékére 300 forint alapítványt is tett. Ez alapítvány Gerlicy báróné gyűjtése folytán most már ezrekre szaporodott. Az ünnepély közönség félkört képezett a márvány tábla előtt, melynek leleplezése Márkus László dr egyleti titkár beszéde kíséretében történt meg. A nagy éljenzéssel kísért beszéd után következett Gerlicy báróné és Lakatos Károlyné elnökők arczképeinek leleplezése az árvaház termében. Itt Mezey Mihály kir. közjegyző, az egylet pénztárnoka beszélt. Az árvaház egy növendéke társai nevében üdvözölte az árvaház jótékony elnökét pompás bordeaux párnán nyujtva át az árvák csoport-arczképét. Gerlicy báróné és Lakatos Károlyné fogadta az ajándékot. Elhatározták, hogy Erzsébet királynét az ünnepély alkalmából sürgönyileg üdvözlök.

— Farkasok a temetőben. A hideg nemcsak miránk nézve kellemetlen, de úgy látszik a farkasok között is felpezsdíti a vért és bátorságot hint beléjük. Az aradi alsó temető öre tegnap jelentette a kapitányságnál, hogy már

jelentkeztek a kellemetlen vendégek. A főkapitány intézkedett lelovatásukról.

— **Miért nem volt szüksége Évának szobalányra?** Erre vonatkozólag a következőket meséli el egy amerikai hölgy. Sokat beszélnek az asszonyok hibáiról és azt mondják, hogy az asszony nagyon megkívánja a kiszolgálást. Miért nem teremtett az isten az első emberpárral egyetemben egy cselédleányt is? A válasz világos. Évának nem volt szüksége szobalányra. Adám sohasem foglalkoztatta Évát harisnyakötéssel, sohasem kérte Évát, hogy varrja fel a hiányzó gombját, sem arra, hogy elhasadt nadrágját varrja meg. Arra sem kérte, hogy esténként újságot olvasson fel neki. Így sem kiáltott hozzá: „Mikor lesz kész már a vacsora!” Adám maga tette a bográcsot a tűzre, maga húzta ki a földből a gyökereket, a krumplit (pedig még Amerikát sem ismerte, a mi súlyosbító körülmény) és maga is hámozta meg. Maga fejté a tehenet, szóval maga végezte a gazdasági teendőket, nem is vartak hozzá esténként a tarokkozók. Az sem volt szokása, hogy este későn jöjjön haza és így alkalmat sem volt nevével összetűzni. Szóval ilyen háztartás mellett valóban nincs szükség a szobalányra. Különben éppen ebben a véleményben van Kolompár Ferke faluvégi cigány is, ki pedig 7 gyereket ruház.

— **Elűzte a férje.** Szalkai Róza jócsaládból való leány, s sohasem tett rosszat, csak akkor, mikor férjhez ment. Ezt pedig elkövetette másfél évvel ezelőtt. Bruttális férje elűzte hazuról, s azóta sok nyomorúságon ment keresztül. Most legutóbb az aradi vasuti indóháznál melegengette megdermedt tagjait, miután nem volt képes lakást fogadni. A rendőrség behozta, s most haza fogják toloncolni férjéhez Szt. Annára.

— **A sajtóügyi kerületi közbíróknak,** hogy elege tehesse az időségi lapok tartalmának ellenőrzési tekintetében fennálló kötelességüknek s hogy a felmerülhető törvényesegések megtorlása céljából a szükséges lépéseket haladéktalanul megtehessek, tudomással kell bírni az időségi lapok megjelenéséről már megindulásuk idejében s ismerniük kell azon egyéneket, a kik felelősségre vonhatók. A belügyminiszter utasította ennél fogva az alispánokat, illetőleg a városi törvényhatóságok polgármestereit, hogy a hírlapok s folyóiratok megindítása tárgyában benyújtott nyilatkozatok tartalmát az illetékes sajtóbírói kerület közbírói tisztségükön teljesítő kir. ügyészséggel esetről-esetre haladéktalanul közöljék.

— **Nagyreményű süvölvény.** Kigyósi György helybeli lakatosmester füstölőjéből a füsttel együtt hirtelen módon párolgott el 25 kiló füstölt hus és kolbász. A nagy fizikus, ki a párolgás szerepét a természetben ily megkapó bizossággal léptette életbe, nem más, mint Malinkó Ferencz, jónévelésű inas, ki éppen Kigyósinál van szolgálatban. A megtartott házkutatás alkalmával nem találtak nála semmit, mert már túl adott a lopott jószágon, de felfedezték egy dugaszban tartott fegyvert, s egy olajozó kannát, mit szinte elrajzolt valahonnan. Malinkó különben nagyreményű süvölvény, kinek része van a házban elkövetett fűszerlopásban is. Atkisérték a vizsgálóbíróhoz.

— **Pályázatok.** Az aszói kir. orsz. javító intézetnél két felügyelői állásra e hónap 20-ig. A mátszalkai kir. járásbírósnál aljegyzői állásra két hét alatt. Az aradi kir. törvényszékhez II. oszt. segédtelevékönyvvezetői állásra két hét alatt. A szepesvármegyei késmárki m. kir. adóhivatalnál 8 hét alatt. Az aszói kir. orsz. javítóintézetnél családfelegyezői állásra e hónap 31-ig.

Egyletek, Társulatok.

— **Az aradi dalegylet** összes működő tagjai felkértek, hogy január 10-én, kedden este 8 órakor rendes helyiségében kivétel nélkül megjelenni sziveskedjenek. Az előzők s e.

— **Az új-aradi járási jegyzői egylet** f. hó 14-én tartja rendes negyedévi gyűlését Herold Rezső elnöke alatt, mely alkalommal több közérdekű ügy kerül tárgyalás alá.

Mulatságok.

Farsangnapotár:

Január 14. Az általános munkás betegsegélyző-egylet táncvigalma (Nagy Lajos).

Január 15. Iparosifjak táncvigalma (Iparos-ház).

Január 18. Filharmonikus hangverseny, társas estélyi és tánczestély (Fehér Kereszt).

Január 21. Az új-aradi kereskedő ifjuság tánczvigalma (Szőlő vendéglő).

Január 21. A kájszén-erdőhegyi kaszinó zártkörű tánczestélye.

Január 21. A kurucsi olvasó-egylet tánczvigalma.

Január 22. A szabók szakegyletének bálja (Nagy Lajos t. nesterme).

Január 28. Az állami tanítónövendékek piknikje (Krispin-terem).

Február 4. A szegénytanulókat segélyző egylet bálja (Fehér Kereszt).

Február 5. A könyvnyomdások bálja (Fehér Kereszt).

— **Elhalasztott estély.** A Kölcsey Egyesület második irodalmi és zeneestélyét a hó 14-ről bizonytalan időre elhalasztották.

— **A kájszén-erdőhegyi kaszinó** termeiben s a kaszinói könyvtár alap javára január hó 21-én zártkörű tánczestélyt rendeznek. A rendezőség tagjai: Bossányi Kálmán, Dietzl Béla, Dorner Béla, Ghebeles Lázár, Kármán Dezső, Kosztolányi György, Marek Béla, Popoviciu György dr, Salkovszky Iván, Senk Ferencz, Sisák Gyula, Szabó Lajos, Székalla József, Vaszary Dezső. Belépti-díj: családjegy 3 frt, személyjegy 2 frt. Kezdeté este fél 9 órakor.

— **A kurucsi olvasó-egylet** január 21-én saját könyvtára javára a nagy kávéház termeiben tombolával összekötött zártkörű tánczvigalmat rendez. Belépti-díj: személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak a hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Az új-aradi kereskedő ifjuság** szombaton jan. 21-én az egyesült új-arad-zeigmondházi önkéntes tűzoltó-egylet javára Új-Aradon a „Szőlő” című szálloda nagytermében zártkörű tánczvigalmat rendez. Belépti-díj: személyenként 60 kr. Felülfizetések hírlapilag nyugtáztatnak. Táncz kezdeté 8 órakor. A zenét Nagy Józsi aradi kedvelt zenekara fogja szolgáltatni.

Színház.

A színház műsora:

Január 10. (Kedd) Ármány és szerelem.

Január 11. (Szerda) Inségések, először.

Január 12. (Csütörtök) Inségések, másodszer.

Január 13. (Péntek) Antigone, tragoedia, először.

Január 14. (Szombat) Antigone, másodszer.

— **A szerencse gyermeke.** Birchpfeifer Sarolta e naiv, illetve gyatra helyzetekből összetakolt, unalmas színműve ment az este Tárnok Gizella jutalomjátéka gyanánt. A kedvenc színésznot zajos tapsokkal fogadta kiléptekor a színeznot zajos tapsokkal fogadta neki két díszes koszorút, virágkosarat s egyéb ajándéktárgyakat. A zsinórpádlásról virágosó hullott az eleven temperamentuma, kitünő naivára, ki Herminé szerepében is a kedves, mindig jó Tárnoki Gizi volt. Sokszor és zajosan megtapsolták. De bocsáson meg nekünk, ha nyíltan megmondjuk, hogy a jutalomjátékaul választott darabban legtöbbet ért a — katonazenekar közjátéka. A többi szereplők: Arányi Bella, Follinusz né, Báthory Ilona, Vedress, Rózsá, Góth stb. kitünően játszották betanulásra sem érdemes szerepeiket.

— **Színházi hírek.** Ma Ármány és Szerelem, Schiller szomorujátéka adatik. Holnap kerül bemutatásra Sas Ede és Fehér Dezső bohózata, Az inségések.

— **Vasárnapi előadások.** Zsuffolt ház. Ez a délutáni előadás signaturája, mi kétség kívül annak köszönhető, hogy a színlap a Nebántsvirág, még mindig kedvelt operette előadását hirdette. A jó előadás felhangolta a házat, mely minden felvonás végén tüntető tapsok kíséretében hívta lámpák elé a szereplőket. Első sorban ki kell emelnünk Margó Zelmát (Denise) kedves játékáért, s szép énekeért. Sziklay kaczagató Czelesztin volt, s az előadásnak ugyszólván központja. Gergelyt jól megjátszott Champatreuxáért sokszor megtapsolták. Nem kevésbé járultak hozzá az előadás sikeréhez Nyilasi (Loriot), Czirok Róza (a fejedelemasszony). Este Lukács Sándor egyik legjobb népszínművét, a Vereshajt adták szépen telt ház előtt. Az előadás maga a legjobbak közé tartozott, mit az idei szezonban láttunk. Vigélet, pezsgő elevenség uralkodott a színpadon, s a szereplők mindegyike jókedvvel játszott, lelkét öntve alakításába. A czimszerepben Somló né brillirozott, s nemcsak dalaival, de megkapó játékával provokált nem egyszer

nyiltszíni tapsot. Mellette feltétben dicséretet érdemel Sziklay (Veréb Jankó), kitől ez alkalommal a rosszakaratu kritika sem vonhatja meg elismerését. A senkitől sem szeretett, árva fiu szerepében teljesen otthon volt s minden ízében kidolgozott, magasabb műigényeket is kielégítő alakítást nyújtott. A rengetek tapsból jó rész neki szólt. Szepesiröl (Keszék) ugyan csak jót mondhatunk. A fia szavára hajló, házassodni készülő gazdaemberből józú alakot csinált. Báthori Ilona (Agnes) és Tárnok Gizi (Zsófia) mi kívánni valót sem hagytak fenn, s az előadás sokat köszönhet nekik. Báthoriban a büszke, daczos nő, Tárnokiban pedig a naiv, de hön szerető gyermek méltó személyesítőre talált. Bonis (Bálint) magyarnadrág, s csizmában otthon érzi magát, mit tegnap esti fellépése bizonyít leginkább. Viola (Férke), Csataár (András) beleillettek a kerembe, dalaikat tetszéssel fogadták. Nem szabad elfelejtkeznünk Czirok Rózáról sem, ki Sári parasztszolgáló kis szerepében nagy sikert aratott. Mozdulatai, kiejtése mindenben hű képét adták a hoppen maradt, rémülő parasztlánynak, ki párta után kapkod. A rendezés gyors volt, az összejáték kifogástalan, mi a rendező érdeme. Még sok ily jó előadást kívánunk a közönségnek (Hr.)

— **Leszkay és Ditrői.** A nagyváradi szünügyi bizottság szombati ülésén egy szótöbbséggel elhatározta, hogy Leszkayval szemben Ditrői szinigazgatót ajánlja a jövő színházidőnyre a nagyváradi színház igazgatójának. A bérbeadás ügyében a városi közgyűlés határozata fog dönteni.

Törvényszék.

— **Kétnejeséggel vádolva.** Érdekes esetet tárgyalt tegnap az aradi kir. törvényszék. Vas János csermői lakos kettős házasság, az ottani róm. katolikus plébános annak megkötése körüli vétséggel vádoltatott. A tény az, hogy Vas János régebben Belényesen lakott és ott zavartalanul élt nevével, Koszka Linával. Egyszer azonban minden szó nélkül, azt sem mondva, hogy befellegett, betette maga után az ajtót, szegény feleségét a faképnél hagyta. Ekkor költözött Csermőre, hol megismerkedett Fodor Katalinnal, kinek egy kissé mélyen a szeme közé nézett, úgy hogy feledve nejt, szentséget, kötelezettséget, mindent — másodszeris oltár elé lépett. A tárgyalás folyamán kiderült, hogy sem Fodor Katalinnak, sem pedig az eskető lelkésznek nem volt tudomása arról, hogy Vas nős, és két élő gyermeke van, miután azt eltagadta. A szentségtörő beismerte tettét, s a törvényszék bünsnek mondta ki, és egy év börtönre ítélte. A plébánost a vád és következményei alól felmentették, mert oly foku gondatlanságot nem követett el, mely törvénybe utközik.

— **Egy sajtóper vége.** A Kisfalmai Hopp és társai féle sajtóper, melyet még az aradi sajtóbírósnak nyújtottak be, hirtelen befejeződött, miután az érdekelt felek nyilatkozatban kölcsönösen kijelentették, hogy félreértés történt s egymást sérteni nem volt szándékuk.

Utolsó posta.

— január 9.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső báró.

Jegyzők: Molnár Antal, Eszterházy Kálmán gr., Bernáth Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Hieronymi Károly, Tisza Lajos gr., Fejérváry Géza br., Josipovich Imre, Lukács Béla, Bethlen András gr.

Elnök jelenti, hogy Mülek Lajos Nagylakon megválasztott képviselő bemutatta megbízó levelét, — kiadták az állandó igazoló bizottságnak.

Fejérváry Géza br. honvédelmi miniszter betérjeszti az 1893-iki unozójutaléokra vonatkozó javaslatot, valamint jelentéseit a múlt évi önkéntesi vizsgák eredményéről, a honvédségnél előfordult öngyilkosságokról.

Kiadták az illető bizottságoknak, illetőleg a képviselők között szétosztják.

Következik

a költségvetés

részletes tárgyalása.

Az udvartartás tételénél szólott **Asbóth János**, a tételt elfogadásra ajánlva.

Pázmány Dénes, **Ivánka Oszkár**, és **Beöthy Ákos** után

Darányi Ignác beszélt. Azt hiszi, hogy a képviselőházban kivétel nélkül mindenki nemzeti politikát folytat (Ohó! kiáltások balról) és azt fogunk folytatni a jövőre is. Rossz néven vették, hogy a kormányelnök harmadrendűeknek mondott egyes követeléseket. Az, a ki a kormány ügyeit vezeti, kell is, hogy különbséget tegyen a közel jövőben vagy a később megvalósítandó feladatok közt. Nekünk szorosán kell ragaszkodnunk a 67-iki alaphoz. Ha nagy reformokat akarunk megvalósítani, nem az a következtetés, hogy erőinket közjogi vitákra felaprózzuk, hanem egyesítsük a nagy reform megvalósítására. Azt eddig még senki sem mondta, hogy a miniszterelnök nyilatkozata nem volna nyílt és őszinte. E tekintetben a fölfedezés dicsősége **Ivánka Oszkár** illeti. Nem volna helyes, ha a benyújtandó törvényjavaslatok sorrendjére nézve a miniszterelnök megkötne a kezeit. Felhozott az, hogy a nemzeti párt, bizonyos feltételek alatt, hajlandó volna támogatni a kormányt. A kormány azonban nem üz eksklusiv politikát s szóló elvárja a pártok hazafiságától, hogy minden oly kérdésben, melyet hasznosnak tartanak, közösen fognak eljárni. A külön udvartartásra vonatkozólag megnyugtató felvilágosításokkal szolgált a miniszterelnök még pénzügyminiszter korában. Komolyság és buzgóság kell e kérdés megvalósításához. A kormány nem szorult a sürgetlenségre s épp ezért a Pázmány határozati javaslatát feleslegesnek tartja. Kéri annak elvetését és a költségvetés elfogadását. (Zajos helyeslés jobbról.)

Helfy Ignác: Kiváltképpen a nemzet és a korona közti viszonyról óhajtaná felvilágosítást. Ő már régen intézett e tekintetben kérdést a kormányhoz, de választ nem kapott. Jókai az újévi üdvözlő beszéd alkalmával szintén érintette ezt a dolgot, de választ ő sem kapott. A nemzet óriási áldozatok árán állította helyre a jogviszonyt a koronával. Azt megengedni nem szabad, hogy azt mondassák, hogy a király haragszik a nemzetre. A korona haragudhatik tanácsadóira, de nem a nemzetre. Pázmány határozati javaslatát támogatja. (Helyeslés a szélső balon.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Két kérdést nem hagyhat válaszolatlanul. Az első az, a mit **Beöthy** mondott, hogy Ausztriában külön felfogás vona a kiegyezésre vonatkozólag. Kijelentheti, hogy irányadó és arra hivatott egyetlen tényező sincs, a mely a kiegyezést nem tartaná állandó, maradandó alkotásnak. **Beöthy** azért kívánna a magyar udvartartást, hogy a magyar király helyesen informáltassék. A miniszterelnök ebből a szempontból a magyar udvartartást soha nem kívánna; mert soha nem egyeznék abba, hogy a királyt az udvar informálja. A miniszterelnök ezután **Ivánka Oszkár**tal polemizál. Azt mondta **Ivánka**, hogy a miniszterelnök Bécsnek beszél. Itt beszél s ha Bécsben beszél is, gyökere mindig itt marad a háznál. (Zajos taps és éljenzés jobbról.) A magyar udvartartás kérdését ő vetette fel a múlt évben ő felsége alatt tartott minisztertanácson. E kérdésnek gyakorlati megvalósítására a kormány a legnagyobb komolysággal törekszik. Most a részleteken dolgozik s mihelyt kész lesz vele, azt ő felsége elé terjeszti s annak idején részletesen előterjeszti a háznak. (Helyeslés jobbról.) Határozati javaslatokkal ezt a kérdést előbbre vinni nem lehet.

Károlyi Gábor gróf: Koldulnak!

Wekerle miniszterelnök: Az ildomoság nem koldulás. Kéri hogy a határozati javaslatot vessék el s fogadják el a költségvetést.

Ivánka Oszkár: (szólásra áll, de a miniszterelnököt figyelmeztetik, hogy nem válaszolt **Helfy** kérdésére).

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nehogy azt mondassák, hogy **Helfy** kérdése elől kitérni szándékozik, kijelenti, hogy a király és a nemzet közt oly erős, oly benső a viszony, hogy azt egyes kérdések megbolygatni nem képesek. (Zajos éljenzés és tetszés jobbról.)

Ivánka Oszkár félreértett szavait igazítja helyre.

Beöthy Ákos szintén.

Tisza Lajos gróf: (Zaj.) Ki kell jelentenie, hogy állását nem úgy fogja fel, mintha ő az udvartartáshoz tartoznék. (Kiáltások: nagy beszéd! Öt percet kérünk!)

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti. (Zajos, hosszantartó derűtség.)

*

Budapest, január 9. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Ülés végén **Szilágyi** betérjesztette a hagyatéki eljárásról szóló javaslatot.

A vitát holnap folytatják.

Táviratok.

Képviselőválasztás.

Budapest, január 9. (Saj. tud. távirata.) A lipótvárosi választás rendben folyt le. Nagy erőfeszítéssel **Mezesi** 433 szótöbbséggel képviselő lett. Választói fáklyásmenetet rendeztek.

Nagytapolcsány, január 9. (Saj. tud. táv.) Eddig tulnyomó többségben **Rudnyánszky Béla** van utána **Komlóssy Rudnyánszky** megválasztása valószínű.

Honvédtisztek és kaszinó.

Lugos, január 9. (Saj. tud. táv.) Az itt állomásozó honvédtisztikar és a kaszinó vezetői között konfliktus támadt, a tisztek testületileg kiléptek.

Uj elnök.

Páris, január 9. (Saj. tud. távirata.) **Floquet** ellenfelei nagy agitációt fejtenek ki. Elnökül valószínűleg **Molin** et választják meg.

Közzgazdaság.

Budapesti gabnaüzleti hetiszemle.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 8.

Buza. Az üzlet az új esztendő első hetében az eddigi csendes mederben haladt. Sem a kereslet, sem a kínálat nem emelkedtek és csak az utóbbi napokban javult némileg a hangulat, jobbra külföldi jelentések hatása alatt, úgy, hogy végeredményben az árak a múlt héthez képest változatlanul zárulnak. Szombati jegyzések tiszavidéki búzában 78 k. 7.25—7.35 frt, 76 k. 7.30—7.50 frt, 77 k. 7.45—7.65 frt, 78 k. 7.70—7.80 frt, 79 k. 7.75—7.90 frt, 80 k. 7.85—7.95 frt. A felhozatal e héten igen csekély volt, mindössze vasuton és vidékről tengelyen mintegy 75,000 métermázsát hoztak fel. A forgalom azonban ezen mennyiséget sem érte el. A határidőüzlet is lanya volt. Buza öszre 7.54 frttól 7.48 frtra csökkent, zárul 7.49 frton, buza tavaszra 7.41—7.44 frton köttetett, zárul 7.38 forinton.

Rozs. Változatlan árak mellett csekély volt a forgalom. Elkelt jó minőségű **Budapest**en átadva 6.30 frton.

Árpa változatlan. Takarmányára 5.20—5.80 frton, égetni való 5.60—6.50 frton, serföldsei 6.30—7.20 frton jegyeztetett.

Zab 10 krajczárral olcsóbbodott. A hét elején még 5.70 frttal fizették, utóbb olcsóbban kelt. Zab tavaszra 5.46—5.48 frton köttetett.

Tengeri. Effektiv áru 5 krral olcsóbbodott, mivel **Kőbánya** részére a kereslet csökkent. **Kőbánya**ra szállítva egy tétel új tengeri 4.27 frton adatott el. Ő tengeri jegyzése 4.60—4.65 frt. Tengeri május—júniusra 4.72 frttől 4.69 frtra csökkent.

Rép üzlettelten **Káposztarepce** aug.—szeptemberre 11.50 frtről 11.45 frtra csökkent.

— **Szőlő**termelés **Paulis-Barackán**. A földművelésügyi miniszterium a szőlőtermények termelését az 1892-ik év tavaszán kezdetre meg a **Paulis-Barackai** állami telepen összesen mintegy 800,000 darab fás ojtvány készítettett s ebből 335,000 darab vagyis 42 százalék eredt meg. Ha tekintetbe

veszszük azt, hogy az 1891-ik évben ország-szerte nagy mérvben fellépett **Peronospora viticolatol** a szőlővesszők is rendkívül sokat szenvedtek, úgy, hogy az ojtás céljaira a miniszterium által magánfelektől összevásárolt szőlővesszők a legnagyobb elővigyázat dacára sem voltak mind teljesen megfelelők, már az idei ojtások eredményét is jónak kell tartanunk, a jövő 1893-ik évben azonban még sokkal jobb eredményre számíthatunk, mert nem csak az ojtásra használt vesszők lesznek, hanem az ótómunkások is nagyobb gyakorlottsággal fognak dolgozni, mint az első évben. Minthogy pedig értesülésünk szerint a miniszterium az 1893-ik év tavaszán 2,500,000 darab szőlőajtvány készítését tervezi, a jövő évi ojtványtermelésből remélhetőleg az összes megrendelések foganatosíthatók lesznek.

— **Szőlővesszők és használt szőlőkarók bevitel**e. A földművelésügyi miniszter legújabb rendelete szerint szőlővesszők és használt szőlőkarók a belföldi forgalomban s a **Bádona** (szállítási igazolványok nélkül) vihetők be **Arad** megye és **Arad** szab. kir. város területére, kivéve **Kurtics**, **Gyula-Varsánd**, **Ottlaka** és **Sikló** községek határait.

— **Állatbetegségek Arad** megyében. A múlt héten megyénk területén **Berzova**, **Gyula-Varsánd** és **Nagy-Iratos** községekben a ragadós száj- és körömfájást 1—1, **Pécskán** a rühkört 1 és **Szaturó** községben a lépfenét 1 esetben konstataáltak.

— **Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok**. 1893. jan. 2. napján. — Hizott sertés árak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgr. felüli sulyban) 42.—43.— 2. Ö. közép, páronkint 300—400 klgr. sulyban) 42.—42. és fél. 3. Fialat nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) 45 és fél—46 és fél. 4. Fialat közép (páronkint 251—320 klgr. sulyban) 44 és fél—45 és fél. 5. Fialat könnyű (páronk. 250 klgr.) terjedő sulyban) 44.—45 és fél. II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 42.—43. Közép (páronkint 220—280 kg. sulyban) 43.—45. 78. (Könnyű páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 40—42 és fél. III. Szerbiai: 14. Nehéz (páronkint 260 kg. felüli sulyban) 42—43. 15. Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 41 és fél—42 és fél. 16. Könnyű (páronkint 220 kg. terjedő sulyban) 39—41. (Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig: szokvány-szerű levonások mellett egy kilogramm sulyra krajczárban értendők, Szokványyszerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az élre páronkint 35 klgramm vonandó le. A sertések vétel-árából a vevő v. ára 4 és fél% vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes élő sulya vétetik irányadónak.) Sertéslétszám: 1893. év január hó 5. napján volt készlet 95,072. 1893. január 5. napján felhajtott 2059 darab. 1893. január 5. napján elszállított 5757 darab. — 1893. jan. 7. napján maradt készletben 91,374 drb. — A hizott sertés üzlet irányzata: Forgalom csendes.

Szeszüzet.

— Január 9. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 50.50, kicsinyben 51.— hordó nélkül, per 100 liter % beérve 35 frt fogyasztási adót.

Aradvárosi

Évadbérlet
99. szám.

színház.

Havibérlet
9. szám.

Kedden, 1893. évi január hó 10-én:

ÁRMÁNY ÉS SZERELEM.

Szomorujáték 5 felvonásban. Irta: Schiller Frigyes. Fordította: Paulay Ede.

Kezdeté 7 órakor.

Idegenek névsora Aradon.

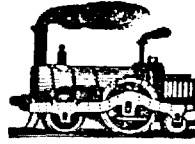
— Január 9. —

Fehér Kereszt szálloda: **Woratssek Antal** kereskedő, **Budapest**. **Mauró József** magánzó, **Csermő**. **Dr. Hoffer Gyula** ügyvéd, **Gyula**. **Csokay Sándor** magánzó, **Radna**.

Vass szálloda: **Varga Andor** hivatalnok, **Szeged**. **Ausländer Sándor** birtokos, **Berza**. **Liposey Károly** mérnök, **Budapest**.

Nádor szálloda: **Rónai László** birtokos, **Kis-Zombor**. **Faragó Gyula** gazdász, **Kalácsa**. **Polák Arnold** kereskedő, **Kisjenő**. **Blaier testvérek** kereskedők, **Maros-Illye**.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza**.

Vasuti vonatok menetrendje.

Ervényes 1892. évi október hó 1-től.

Aradról—Budapestre :

Állomások	Személy-vonat	Gyorsvon.	Személy-vonat	Személy-vonat	Személy-szállító tehervonat
Arad indul	11.18 délután	8.20 d. e.	9.05 este	5.30 reggel	8.45 délután
Kurtics "	11.45 "	8.38 "	9.36 "	5.57 "	6.40 "
Csaba "	1.15 délután	9.25 "	11.05 éjjel	6.57 "	8.19 este 6.
Szolnok "	4.15 "	11.46 "	2.21 "	—	—
Budapest érk.	7.25 "	1.50 d. u.	5.50 reg.	—	—
Bécs d. v. t. "	6.20 reggel	7.20 este	3.00 d. u.	—	—

Budapestről Aradra.

Állomások	Személy-vonat	Gyorsvon.	Személy-vonat	Személy-vonat	Személy-szállító tehervonat
Bécs d. v. t. indul	10.00 este	8.05 d. e.	2.15 d. u.	—	—
Budapest "	8.10 reg.	1.55 d. u.	9.30 este	—	—
Szolnok "	11.14 d. e.	4.02 "	1.05 éjjel	—	—
Csaba "	2.18 d. u.	5.57 "	3.58 reg.	4.30 regg.	7.10 este
Kurtics "	3.18 "	6.39 este	4.58 "	6.01 "	8.17 "
Arad érkezik	3.45 "	6.57 "	5.24 "	6.35 "	8.45 "

Aradról Gyulafehérvárra és vissza.

Állomás	Szem. vonat	Szem. vonat	Vegy. vonat	Szem. vonat	Állomás	Szem. vonat	Szem. vonat	Szem. vonat	Szem. vonat
Arad ind	4.30 du	5.45 r.	—	2.40 du	Budapest ind	8.50 r.	4.40 du	—	—
Győrök "	5.05 "	6.15 "	—	3.15 "	Predeál "	5.15 du	9.15 o.	—	—
Paulis "	5.14 "	6.30 "	—	3.35 "	Brassó "	7.25 e.	4.30 r.	—	—
Radna "	5.35 "	6.45 "	—	3.50 "	Kolozs. "	11.10 é.	5.30 "	—	—
Soborsin "	6.35 e.	6.55 d. e.	—	—	Tóvis "	3.35 "	1.30 du	—	—
M-Illye "	8.05 "	9.15 "	—	—	Gyfehérv. "	3.40 "	2.15 "	—	—
Déva "	8.55 "	9.55 "	—	—	Piski "	5.40 "	4.15 "	—	—
Piski ér.	10.00 éj.	10.15 "	—	—	Déva "	5.55 "	4.30 "	—	—
Gyfehérv. ér.	11.35 "	11.55 "	—	—	M-Illye "	6.45 "	5.15 "	—	—
Tóvis "	11.55 "	12.30 du	—	—	Soborsin "	8.05 "	6.35 e.	—	—
Kolozs. "	4.45 "	5.15 "	—	—	Radna "	9.45 d.	7.45 "	—	5.25 r.
Brassó "	8.00 r.	10.05 é.	—	—	Paulis "	9.55 "	7.57 "	—	5.50 "
Predeál "	1.11 "	6.35 r.	—	—	Győrök "	10.11 "	8.05 "	—	6.30 "
Budapest "	9.15 "	12.10 du	—	—	Arad érk.	10.45 "	8.40 éj.	—	7.30 "

Borosjenőről—Csermőre és vissza

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.
Arad indul	6.20 reg	4.40 d. u.	Csermő indul	4.40 reg	2.40 d. u.
Borosjenő "	9.20 d. e.	7.25 este	Borosjenő érkezik	5.30 "	3.40 "
Csermő érkezik	10.10 "	8.20 "	Arad "	8. — "	6.45 este

Aradról—Gurahoncra és vissza.

Állomások	Szem. v.	Vegy. v.	Állomások	Szem. v.	Vegy. v.
Bpest máv. ind.	8.10 d. e.	9.30 este	Gurahonc indul	4.00 reg.	2.00 d. u.
Arad "	4.40 d. u.	6.20 reg.	Almás-Alósi "	4.18 "	2.19 "
Otvényes "	5.00 "	6.41 "	Kotsuba "	4.27 "	2.29 "
Zimánd Ujfalu "	5.11 "	6.49 "	Borossebes-B. "	4.48 "	2.52 "
Uj-Szt-Anna "	5.46 "	7.25 "	Kornyeest-Berza "	4.59 "	3.06 "
Kerek "	5.55 "	7.33 "	Repszeg "	5.08 "	3.15 "
Világos "	6.10 "	7.49 "	Bokszeg-Beél "	5.20 "	3.28 "
M.-Magyarád "	6.18 "	7.58 "	Tamánd "	5.28 "	3.37 "
Pankota "	6.30 "	8.15 "	Borosjenő "	5.45 "	3.57 "
T.-Kurtakér "	6.53 este	8.39 d. e.	Apateleok "	5.56 "	4.10 "
Apateleok "	7.06 "	8.54 "	T.-Kurtakér "	6.11 "	4.30 "
Borosjenő "	7.18 "	9.07 "	Pankota "	6.37 "	5.01 "
Tamánd "	7.33 "	9.23 "	M.-Magyarád "	6.44 "	5.08 "
Bokszeg-Beél "	7.43 "	9.38 "	Világos "	6.52 "	5.17 "
Repszeg "	7.55 "	9.45 "	Kerek "	7.06 "	5.35 "
Kornyeest-Berza "	8.04 "	9.54 "	Uj-Szt-Anna "	7.20 "	5.55 "
Borosab.-B. "	8.17 "	10.12 "	Zimánd "	7.39 "	6.18 "
Kotsuba "	8.35 "	10.30 "	Arad érk.	7.45 "	6.28 "
Almás-Alósi "	8.46 "	10.43 "	Budapest m. á. v. ér.	8.00 "	6.45 este
Gurahonc ér.	9.08 "	11.00 "	Budapest m. á. v. ér.	7.20 d. u.	5.50 reg

Aradról Nagyváradra és vissza.

Állomások	Személy-vonat	Állomások	Személy-vonat		
Arad indul	5.30 reg	11.18 d.e.	Nagyvárad indul	10.08 d. e.	4.20 d u
Kurtics "	5.57 "	11.45 "	Ósi "	10.19 "	4.31 "
Békés-Csaba "	7.22 "	2.25 d.u.	Less "	10.38 "	4.50 "
Gyula "	7.44 "	2.56 "	Cséffa "	10.54 "	5.08 "
Sarkad "	8.04 "	3.19 "	Szalonta "	11.19 "	5.31 "
Szalonta "	8.40 "	4.03 "	Sarkad "	11.53 "	6.02 "
Cséffa "	8.59 "	4.28 "	Gyula "	12.18 d. u.	6.23 "
Less "	9.17 "	4.50 "	Békés-Csaba "	2.18 "	7.10 este
Ósi "	9.35 "	5.09 "	Kurtics "	3.18 "	8.17 "
Nagyvárad érkezik	9.46 "	5.20 "	Arad érkezik	3.45 "	8.45 "

Aradról—Szegedre és vissza.

Állomások	Szem. v.	Vegy. v.	Teherv. v. sz. sz.	Állomások	Teherv. sz. sz.	Vegy. v.	Személy-vonat
Arad ind.	5.01 reg.	4.30 du.	6.10 re	Bécs d. v. t. ind.	9.00 este	9.15 d. e.	11.00 é
Szt.-Tamás "	5.24 "	4.26 "	6.37 "	Budapest ávt.	2.35 "	6.30 este	8.25 re
Pécska "	5.41 "	4.45 "	7.03 "	Szabadka "	2.35 "	—	9.51 d.
Battonya "	6.10 "	5.15 "	7.38 "	Szeged "	6.10 "	3.07 reg.	2.42 d.
Tompa "	6.20 "	5.28 "	7.58 "	Szőreg "	6.25 "	3.23 "	3.00 "
Pereg "	6.29 "	5.36 "	8.05 "	Deszk "	6.39 "	3.40 "	3.12 "
M.-hegyes "	6.43 "	6.00 "	8.43 r.	K.-Zombor "	7.12 "	4.10 "	3.40 "
Cs.-Palota "	7.15 "	6.21 "	9.08 "	Makó "	7.28 "	4.53 "	4.00 "
Nagylak "	7.32 "	6.42 este	9.30 "	Apátfalva "	8.16 "	5.18 "	4.25 "
Apátfalva "	7.54 "	7.04 "	9.57 "	Nagylak "	8.44 "	5.40 "	4.51 "
Makó "	8.21 "	7.40 "	10.49 "	Cs.-Palota "	9.03 "	5.58 "	5.10 "
K.-Zombor "	8.38 "	8.02 "	11.00 "	M.-hegyes "	9.26 "	6.44 "	5.51 "
Deszk "	9.02 "	8.30 "	11.27 "	Pereg "	—	6.59 "	6.08 "
Szőreg "	9.17 "	8.47 "	11.46 "	Tompa "	—	7.10 "	6.18 "
Szeged érk.	9.30 "	9.00 "	12.00 "	Battonya "	—	7.32 "	6.32 "
Szabadka "	1.20 "	—	6.03 "	Pécska "	—	8.00 "	7.00 "
Budapest ávt.	1.20 "	8.15 reg.	8.50 "	Szt.-Tamás "	—	8.18 "	7.17 "
Bécs ny.p.u.	7.05 reg.	2.45/6.15 d.u.	6.35 "	Arad érk.	—	8.40 "	7.40 "

Mezőhegyesről—Kétegyháza és vissza

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.
Mezőhegyes indul	8.40 reg.	6.35 este	Budapest indul	9.30 este	8.10 reg.
Kamarásmajor "	8.52 "	6.47 "	Kétegyháza "	4.41 reg.	3.00 d. u.
Nesze "	9.00 "	6.57 "	Bánkut "	5.02 "	3.21 "
Kovácsbánya "	9.17 "	7.15 "	M.-Bodzás "	5.18 "	3.40 "
Bánhegyes "	9.40 "	7.38 "	Bánhegyes "	5.37 "	4.02 "
M.-Bodzás "	10.02 "	8.00 "	Kovácsbánya "	5.58 "	4.25 "
Bánkut "	10.17 "	8.16 "	Nesze "	6.10 "	4.39 "
Kétegyháza érkezik	10.37 "	8.35 "	Kamarásmajor "	6.18 "	4.48 "
Budapest m. á. v. "	7.25 d. u.	5.50 reg.	Mezőhegyes érkezik	6.30 "	5.00 "

Uj-Szt.-Annáról—Kétegyháza és vissza

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.
Uj-Szt-Anna indul	8. — d. e.	6.10 este	Budapest máv. indul	9.50 este	8.10 reg.
Simánd "	8.31 "	6.39 "	Kétegyháza "	4.40 reg.	3.05 d. u.
Kisjenő-Erdőhegy "	9.08 "	7.12 "	Elek "	4.56 "	3.24 "
Székudvar "	9.22 "	7.26 "	Ottlaka "	5.07 "	3.36 "
Sikló "	9.37 "	7.39 "	Sikló "	5.20 "	3.49 "
Ottlaka "	9.51 "	7.51 "	Székudvar "	5.35 "	4.04 "
Elek "	10.07 "	8.07 "	Kisjenő-Erdőhegy "	6.02 "	4.23 "
Kétegyháza érkezik	10.20 "	8.22 "	Simánd "	6.28 "	4.52 "
Budapest m. á. v. "	7.25 este	5.50 reg.	Uj-Szt-Anna érkezik	6.55 "	5.20 "

Aradról Temesvárra és vissza.

Állomások	Személy-vonat	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Állomások	Személy-vonat	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat
Arad indul	5.58 e.	6.15 reg.	11.30 d.e.	Temesvár in.	8.00 r.	1.11 d. u.	8.15 ste
Uj-Arad "	6.09 "	6.48 "	11.54 "	Orczfalva "	8.45 "	2.18 "	9.21 "
Németság "	6.27 "	7.05 "	12.19 d.u.	Vinga "	9.02 "	2.46 "	9.46 "
Vinga "	6.45 "	7.32 "	12.47 "	Németság "	9.17 "	3.02 "	10.07 "
Orczfalva "	6.58 "	7.48 "	1.04 "	Uj-Arad "	9.34 "	3.36 "	10.39 "
Temesvár ér.	7.39 "	8.42 "	2.04 "	Arad érk.	9.44 "	3.50 "	10.55 "

Minden hasonló készítményekkel szemben, előnyben kell részesíteni ezen labdacsokat, mentesek minden ártalmas anyagtól, a legnagyobb eredménnyel felhasználva az altesti szervek betegségeinél, könnyen hashajtók és vértisztítók; egy gyógyszer sem kedvezőbb és amellet egészen ártalmatlanabb

székrekedéseket

leküzdeni a legtöbb betegségeknek e biztos forrását. Czukrozott alakja miatt még gyermekek is szívesen veszik. Ezen labdacsook egy igen megtisztelő bizonyítványt nyertek, udvari tanácsos Pitha tanártól lettek kitüntetve. 6. 1—12

Egy doboz, 15 labdacsoot tartalmazó 15 kr. Egy henger, mely 8 dobozt, tehát 120 labdacsoot tartalmaz, ára 1 frt.

Öväs!

*Philipp Neustein
Ardó*

Minden doboz, amelyen a czég: Gyógyszertár „zum heiligen Leopold“ nem áll és a hátsó oldalán védjegyünket nem hordja, egy hamisítvány, melynek megvételeitől a közönség óvatik Igen figyelni kell, hogy ne egy rossz, semmi eredményt nem bír, de épenességgel ártalmas készítményt kapjanak. Határozottan kell kérni: Neustein-féle Erzsébet-labdacsokat; ezek a borítékon és használati utasításon az itt látható aláírással vannak ellátva.

ható aláírással vannak ellátva.

Raktár Bécsben: Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Neustein Ph., belváros, Ecke der Planken- und Spiegelgasse.

Kapható:

RING LAJOS

„Angyalhoz“ czimzett ggógyszertárában Aradon, Asztalos Sándor-utca 1-ső szám.

Hirdetmény.

Tekintve, hogy a város területén egy veszett kutya kóborolt, annak folytán az 1888. évi VII. t.-cz. foganatosítására kibocsájtott 40000 | 888. sz. magas miniszteri rendelet 188. §-a alapján az egész városterületen a kutyák kötve tartását, vagy szájkosárral ellátva porázon vezetését mult év deczember 30-ától f. évi február hó 7-ig terjedő 40 napra elrendelem.

Erről a lakosságot azzal értesitem, hogy a szájkosár nélkül elfogott kutyák, ha adójeggyel vannak is ellátva, ki nem adatnak, a gyeptéren megsemmisítetteti és a tulajdonosok pénzbüntetéssel büntettetni fognak.

Aradon, 1893. január hó 5-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

21943 | 892.

984 3—3

Felhivás.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügy-minisztériumnak az 1893., 1894. és 1895. évekre való érvénnyel kivetendő III. oszt. kereseti adó, 1893. évre kivetendő IV. oszt. kereseti adó, tőke kamat és járadék adó, nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója és ingatlan birtok után kivetendő általános jövedelmi pótdadó kivétele tárgyában kelt 78.806/92. számú rendelete nyomán felhívjuk Arad szab. kir. város közönségét, hogy:

1.) A III. osztályu kereseti adónzésítésre kötelezett iparüzök, kereskedők, vállalkozók, szellemi vagy bármilyen más, előre nem tudható jövedelmű haszonhajtóoglalkozást üzők, minden üzlet, vagy vállalat után külön-külön kereseti adóvallomásaikat, az ipar, üzlet, vállalat vagy foglalkozásnál alkalmazott segédek, segéd munkások és egyéb alkalmazottak név- és fizetési jegyzékével együtt legkésőbb 1893. évi január 20-ig,

2) Az évi vagy havi fizetéssel alkalmazott és IV. osztályu kereseti adóköteles, magántisztviselők, hivatalnokok és általában havi 40 frtnál nagyobb fizetést, nyug- vagy kegydíjat huzó ipari, intézeti vagy üzleti alkalmazottak, a fizetést kiszolgáltató fél, pénztár, üzlet vagy vállalat, illetve ezek tulajdonosának ellenjegyzésével ellátott kereseti adóvallomásaikat legkésőbb 1893. január 20-ig,

3) Tőkekamat vagy évjáradékot élvezők, kamat és járadékadó vallomásainkat legkésőbb 1893. évi január hó 15-ig,

4) Ingatlan birtokosok az ingatlanra bekebelezett adóssági kamatokra vonatkozó tehervallomásaikat legkésőbb 1893. évi január hó 31-ig, legjobb tudomásuk szerint a városi adóügyosztálynál annál inkább beadják, mert adójuk különbben hivatalból szerzendett adatok alapján fog megállapíttatni.

Ertesítjük egyszersmint Arad szab. kir. város közönségét, hogy az adóköteles jövedelmi források eltitkolása, valamint valótlan adatoknak a kincstár megrovidítése iránti szánékból való bemon-dása jövedéki kihágást képez, melynek bírsága az eltitkolt összeg 8-szorossáig terjedhet.

Arad, 1892. deczember 12-én.

A városi tanács.

2713 | 892. tkv. sz.

31 1—1

1026 | 892. gazd. sz.

14 3—3

Arverési hirdetményi kivonat.

A borosjenői kir. járásbíróóság mint telek-könyvi hatóság közönségre teszi, hogy Hajek Antal aradi lakos végrehajtónak Kinczig József házszegi lakos végrehajtást szenvedő elleni 106 frt 11 kr. járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. törvényszék terü etén fekvő a Silingyia községi 185. sz. tel.-kijelölésben A. + 1—2. alatt felvett szőlőtől Kinczig Józsefet illető tele hanyad ingatlanságra 1343 frtban megállapított kikiáltási árban az 1893. évi február hó 24-ik napján d. e. 10 órakor Silingyia község házában megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek elatt fog árverés alá kerülni, n. m.:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felülígéret nem tétetik, az árverelőndő ingatlan a kikiáltási áron is eladatni fog.

2. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Borosjenőn, 1892. évi augusztus 6-án.

A borosjenői kir. járásbíróóság mint telek-könyvi hatóság.

Rácskay,

kir. albiró.

2471/892.

Aradvármegye alispánjától.

Pályázat.

Aradvármegye törvényhatóságánál egy számvevői állás megüresedvén, arra s a mennyiben az előléptetés útján töltenék be, az ily módon üresedésbe jövő számgyakornoki állásra ezennel pályázat nyitattik.

A számvevői állás évi javadalmazása 800 frt fizetés s 100 frt lakbér; a számgyakornoké 500 frt fizetés.

A pályázati kérvények, melyek az 1883. évi I. t.-cz. 17. §-ában meghatározott képesítettséget, valamint az eddigi szolgálatot igazoló okmányokkal felszerelendők, f. évi január hó 25-ig a vármegye főispánja, méltóságához Fábrián László urhoz nyújtandók be.

Arad, 1893. január hó 3-án.

Szathmáry Gyula,

alispán.

27 2—2

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Gája külvárosban fekvő és a rét, kovács és szeb utczák által határolt 962 □-ölnyi üres házteleknek örök ároni eladása iránt folyó évi január hó 30-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár □-ölenkint 60 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1892. évi november hó 27-én tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső,
aljegyző.

9—893. gazd. sz.

21 3—3

Arverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a balta mika dülőben a Rochel tanyához vezető ut mentén fekvő s jelenleg Virágos István által bérben birt 87⁹⁶/₁₁₀₀ hold területnek 1893. január 1-től 1895. október hó végéig való bérbeadása iránt folyó évi január 30-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár holdankint 13 frt évi hasznóbér.

Bánompénzül leteendő 11 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1893. évi január hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső
aljegyző.

